ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK I Warszawa, dnia 15 listopada 1937 r. Nr 20

TREŚĆ:

Str.

Poz. 79. Orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dn. 27.X.1937 r., ustalające warunki pracy i płacy straży leśnej na obszarze województwa wołyńskiego na rok służbowy 1937/38 . 373

79.

ORZECZENIE NADZWYCZAJNEJ KOMISJI ROZJEMCZEJ

z dnia 27 października 1937 r.

ustalające warunki pracy i płacy straży leśnej na obszarze województwa wołyńskiego na rok służbowy 1937/38.

Na podstawie ustawy z dn. 18 lipca 1924 r. w przedmiocie uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej do powoływania Nadzwyczajnych Komisyj Rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 686) oraz zarządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 14 października 1937 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 17, poz. 70) Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza w składzie:

Przewodniczący: inż. Julian Rutkiewicz, Inspektor Pracy V Okręgu, jako przedstawiciel Ministerstwa Opieki Społecznej.

Członkowie: Konstanty Czerniewski, Radca Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, jako przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych i

Jan Jakubowski, Sędzia Sądu Apelacyjnego w Warszawie, jako przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości — na posiedzeniu w dniu 25 i 27 października 1937 r. w Warszawie,

po wysłuchaniu opinii przedstawicieli pracodawców i pracowników leśnych

o r z e k ł a:

I. Zasady ogólne.

§ 1.

Orzeczenie niniejsze dotyczy z jednej strony wszystkich pracodawców leśnych (z wyjątkiem lasów państwowych), posiadających obszaru leśnego nie mniej niż 150 ha, z drugiej strony zaś stałych fizycznych pracowników leśnych, zatrudnionych jako straż leśna (gajowych, borowych, szlakowych itp.).

Stali pracownicy, zatrudnieni na obszarach leśnych poniżej 150 ha wyłącznie przy dozorowaniu lasu, powinni otrzymywać wynagrodzenie nie mniejsze niż polowy; takie samo wynagrodzenie powinni otrzymywać stali pracownicy, zatrudnieni na obszarach leśnych częściowo przy dozorowaniu lasów od 50 ha do 150 ha, a częściowo w gospodarstwie rolnym; stali pracownicy, zatrudnieni na obszarach leśnych przy dozorowaniu lasów poniżej 50 ha, a częściowo w gospodarstwie rolnym, powinni otrzymywać wynagrodzenie nie mniejsze niż ordynariusz.

Inwalidzi pobierający rentę lub odszkodowanie podlegają przepisom niniejszego orzeczenia z tym, że wynagrodzenie ich może być obniżone najwyżej o wysokość renty lub odszkodowania.

Inwalidzi nie pobierający renty, podlegając przepisom niniejszego orzeczenia, mogą mieć wynagrodzenie gotówkowe, obniżone według umowy indywidualnej.

§ 2.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 października 1937 r. do dnia 30 września 1938 r.

§ 3.

Orzeczenie niniejsze stanowi dla województwa wołyńskiego w myśl ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 71, poz. 686) podstawę przy zawieraniu umów indywidualnych. Indywidualne umowy pracy, zawierające warunki dla pracowników mniej korzystne, niż warunki orzeczenia niniejszego, są nieważne i ulegną zastąpieniu przez warunki niniejsze.

§ 4.

Zatargi wynikłe na tle umowy o pracę pomiędzy pracodawcami a pracownikami oraz rozwiązanie stosunku służbowego w ciągu roku regulują komisje rozjemcze, bądź sądy państwowe, — według kompetencji. Do czasu uzyskania właściwego orzeczenia lub wyroku nie wolno:

a) pracodawcom wstrzymywać świadczeń,
b) pracownikom przerywać pracy.

W wypadkach ciężkiego przewinienia pracodawca może wstrzymać przed orzeczeniem lub wyrokiem świadczenia, w razie zaś wygrania sporu przez pracownika pracodawca winien wydać zaległe świadczenia z dodatkiem 2% miesięcznie od wstrzymanej należności.

W razie zalegania z wypłatą wynagrodzenia gotówkowego lub naturaliów:

a) gdy zaległość jest niezawiniona przez pracodawcę, wówczas w myśl ogólnych zasad prawa przysługują robotnikowi tytułem odszkodowania za opóźnienie odsetki ustawowe, licząc od dnia wymagalności wynagrodzenia;
b) gdy zaległość jest zawiniona przez pracodawcę, odsetki zwłoki wynosić będą półtora procent w stosunku miesięcznym.

§ 5.

Wypowiedzenie umowy o pracę przez każdą ze stron winno nastąpić nie później niż na 3 miesiące przed upływem niniejszego orzeczenia (najpóźniej do dnia 30 czerwca 1938 r.).

Niewypowiedzenie umowy we właściwym terminie przedłuża ją na rok następny.

Uchylenie się od przyjęcia wypowiedzenia umowy tejże nie przedłuża.

Pracownikowi, któremu wymówiono pracę, pracodawca obowiązany jest wydać przy wymówieniu zaświadczenie o

zwolnieniu (konotatkę). Konotatka winna zawierać imię i nazwisko pracownika, charakter jego pracy, czas i miejsce pracy, datę zwolnienia oraz podpis pracodawcy lub jego zastępcy.

W konotatce nie wolno zamieszczać pod rygorem jej nieważności żadnych znaków i uwag, które mogłyby utrudnić robotnikowi otrzymanie innego zatrudnienia.

§ 6.

Pracodawca obowiązany jest do wydania w terminie 14-dniowym od dnia rozpoczęcia pracy, a w stosunku do już zatrudnionych pracowników w terminie do 1 grudnia 1937 r. książeczki obrachunkowej, do której wpisuje się warunki umowy indywidualnej z pracownikiem, datę i ilość wydawanych świadczeń, jak również spis powierzonego pracownikowi inwentarza. Książeczka ta powinna być podpisana przez pracodawcę lub jego zastępcę oraz pracownika. Poza tym pracodawca wydaje bezpłatnie pracownikom straży leśnej jeden egzemplarz niniejszego orzeczenia na ręce wybranego przez nich przedstawiciela.

W razie niewydania pracownikowi książeczki obrachunkowej pracownik w razie sporu z tytułu należności o pracę ma prawo domagać się od pracodawcy wypłacenia mu tytułem odszkodowania kwoty 5 złotych za każdy przepracowany miesiąc.

Uwaga: Książeczki obrachunkowe, złożone u pracodawcy, nie powinny być przetrzymywane dłużej niż 10 dni.

II. Stosunek wzajemny.

§ 7.

Pracodawców oraz ich zastępców obowiązuje grzeczne traktowanie pracownika i ścisłe przestrzeganie warunków umowy, a zwłaszcza regularne wypłacanie świadczeń i płac, przewidzianych umową.

Pracowników obowiązuje grzeczność wobec pracodawców i ich zastępców, ścisłe przestrzeganie zawartych umów, pilne i sumienne spełnianie obowiązków, a w pierwszym rzędzie wykrywanie kradzieży i meldowanie o nich swej zwierzchności, dążność do jak największej wydajności pracy i stosowanie się do wszystkich zarządzeń pracodawcy lub jego zastępcy, odnoszących się do wykonywania obowiązków służbo-

wych, oraz przestrzeganie wszystkich przepisów porządkowych w obwodzie leśnym ich pieczy powierzonym.

§ 8.

Pracownicy objęci niniejszym orzeczeniem nie mogą być używani przez pracodawców i ich zastępców czy też przełożonych do posług osobistych, bądź też pracy nie mającej związku z ich obowiązkami zawodowymi, z wyjątkiem specjalnych okoliczności.

III. Warunki wynagrodzenia.

§ 9.

Pracownik straży leśnej otrzymuje wynagrodzenie gotówkowe oraz w naturze, które może być wydane bądź w postaci roli i łąk, bądź w odpowiedniej ilości ziarna, a to zależnie od indywidualnej umowy. Deputat gruntowy, wydawany zamiast ordynarii i ziemi pod ziemniaki, wynosi zasadniczo 3,5 ha ziemi ornej klasy czwartej oraz w razie niewydania przez pracodawców utrzymania dla krów na dworskiej oborze pół ha łąki gruntowej lub jeden ha łąki leśnej i pastwisko. O ile deputat gruntowy nie odpowiada czwartej klasie, ma zastosowanie wzrost lub zmniejszenie ziemi ornej w następujący sposób: pierwszej klasy 2,25 ha, drugiej klasy 2,60 ha, trzeciej klasy 3 ha, piątej klasy 4 ha. Jeżeli pracownik umówił się, że deputat otrzymywać będzie w ziarnie, wynosi on 15 q zboża w stosunku rocznym, w czym 3 q pszenicy, 9 q żyta oraz 3 q jęczmienia, ponadto 60 q gotowych ziemniaków lub 50 arów ziemi pod ziemniaki, kapustę i ogrodowiznę na polach drenowanych lub nie wymagających drenowania, lub 60 arów na polach wymagających drenowania. W majątkach, gdzie nie sieją pszenicy, wydaje się w zamian żyto w stosunku 1 q pszenicy równy 1.30 q żyta.

Minimalne wynagrodzenie gotówkowe pracownika straży leśnej w stosunku rocznym wynosi: w strefie północnej 156 zł, w strefie południowej 192 zł.

U w a g a: Do strefy północnej zalicza się powiaty: lubomelski, kostopolski, sarneński, kowelski z wyjątkiem gminy Nowy Dwór, oraz gminy: Kołki, Silno, Szczu-

rzyn, Nowy Czartorysk, Trościaniec powiatu łuckiego i gminy Olesk i Korytnica powiatu włodzimierskiego.

Pozostałe powiaty i gminy zalicza się do strefy południowej.

Jeżeli pracownik otrzymuje część wynagrodzenia w naturaliach, część zaś w gruncie, rozrachunek winien nastąpić w zależności od klasy gruntu i rodzaju wydawanej ordynarii, przyjmując za podstawę, że 3 ha ziemi czwartej klasy równa się 3 q pszenicy, 9 q żyta i 3 q jęczmienia. Pracodawca daje pracownikowi bezpłatny przemiał w młynie przez siebie wskazanym i w zamian przemiału może wydać 1,50 q żyta, względnie równowartość gotówkową w wypadku wydania deputatu w gruncie.

§ 10.

Niezależnie od wynagrodzenia, przewidzianego w artykułach poprzednich niniejszego orzeczenia, pracownik straży leśnej otrzyma:

a) na pięć lat — w miesiącu październiku płaszcz lub kożuch krótki,
b) na dwa lata — w miesiącu październiku mundur zimowy i takież spodnie i
c) na jeden rok — w miesiącu kwietniu mundur letni lub spodnie oraz buty i czapkę lub kapelusz.

Uwaga I: Wymienione przedmioty umundurowania po czasie, na który zostały wydane, przechodzą na własność pracownika. Przedmioty, które w myśl powyższego nie przeszły na własność pracownika, w razie opuszczenia lub utraty posady podlegają zwrotowi.

Uwaga II: Zamiast płaszcza lub kożucha, munduru zimowego i letniego wraz ze spodniami oraz butów można wydać ekwiwalent w zbożu w wysokości 3 q żyta, wówczas pracownik nie jest obowiązany chodzić w przepisowym mundurze.

§ 11.

Pracownik straży leśnej otrzyma w stosunku rocznym drzewa opałowego w szczapach lub okrąglakach 24 m

przestrzenne miękkiego lub 18 m przestrzennych twardego w miejscu zamieszkania, o ile pracownik nie posiada konia. Opał wydaje się co najmniej raz na miesiąc z góry.

Uwaga: Połowę opału można wydać gałęziami, przy czym na 1 m. szczap lub okrąglaków wydaje się kupkę gałęzi o wymiarze długości 2 m, szerokości i wysokości 1.75 m.

§ 12.

Pracownik straży leśnej ma prawo na dworskiej oborze trzymać dwie krowy z przychówkiem do 6 tygodni oraz dowolną ilość trzody chlewnej, w granicach istniejącego przy mieszkaniu służbowym pomieszczenia. O ile pracownik ma możność trzymania krów w odpowiednich zabudowaniach w gajówce, wówczas przysługuje mu prawo trzymania 3 krów z przychówkiem do 6 tygodni.

§ 13.

Pracownikowi wzywanemu do sądu w charakterze świadka w sprawach pracodawcy lub delegowanemu w interesach pracodawcy wypłacone będzie strawne: za całą dobę 2,50 zł, za obiad 1,25 zł i za kolację 1 zł.

VI. Mieszkanie.

§ 14.

Mieszkanie pracownika straży leśnej składać się musi co najmniej z jednej izby z podłogą drewnianą i kuchni oraz komory. Izby winny być wytynkowane, ze szczelnymi drzwiami i oknami na zawiasach.

W oknach mają być całe szyby; w razie stłuczenia szyby obowiązany jest pracownik wstawić nową najdalej w ciągu 2 tygodni.

Wapna do bielenia dostarcza pracodawca 2 razy do roku w ogólnej ilości 15 kg na mieszkanie.

Podłogi mają być położone, a piece doprowadzone do należytego porządku przed 1 listopada. W przeciwnym razie zwiększa się normę opału o 3 metry sześcienne drzewa szczapowego.

Mieszkania mają być ze szczelnym dachem; tam, gdzie dachy są popsute, muszą być naprawione w ciągu miesięcy letnich.

W majątkach, gdzie zacieka woda do piwnicy i mieszkań pracowników, winny być poczynione zabezpieczenia w ciągu lata od wody napływowej.

Pracodawcy i pracownicy winni dbać, aby otoczenie mieszkań było higieniczne. Obowiązuje wybrukowanie dostępu do studni oraz zastąpienie zgniłych cembrzyn nowymi lub też zapewnienie pracownikom w inny sposób zdrowej i czystej wody do picia.

Zbiorniki na nawóz nie mogą znajdować się w bliższej odległości aniżeli 20 m od mieszkań służbowych. W pobliżu mieszkań znajdować się mają zasłonięte ustępy. Pracodawcy winni dążyć do zakładania przy gajówkach ogródków owocowych, w szczególności przez dostarczenie drzewek itp.

U w a g a: Ogólne warunki mieszkań pracowników straży leśnej i ich otoczenia powinny odpowiadać wymaganiom rozporządzenia Ministrów Opieki Społecznej oraz Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 21 sierpnia 1937 r., wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o warunkach higienicznych mieszkań służbowych pracowników rolnych i leśnych (Dz. U. R. P. Nr 73, p. 533).

§ 15.

Pracownicy obowiązani są utrzymywać mieszkanie w należytym porządku. Trzymanie inwentarza w mieszkaniu, chociażby najkrótszy czas, jest stanowczo wzbronione.

Bez zgody pracodawcy nie wolno przyjmować sublokatorów.

Przy wprowadzaniu się pracownik melduje pracodawcy skład swej rodziny.

§ 16.

Drobny remont mieszkania (gajówki) i budynków gospodarczych, nie wymagający sił fachowych, uskutecznia pra-

cownik straży leśnej materiałami, dostarczonymi przez pracodawcę.

§ 17.

Pracownicy straży leśnej prowadzący gospodarstwo na przydzielonych im deputatach gruntowych i łąkowych muszą posiadać odpowiednich rozmiarów budynki gospodarcze na pomieszczenie zbiorów, dobytku i narzędzi.

§ 18.

Pracownicy, zajmujący mieszkania własne, otrzymują odszkodowanie za nieotrzymanie mieszkania od pracodawcy w wysokości 60 zł rocznie.

V. Urlopy.

§ 19.

Pracownik straży leśnej otrzymuje w ciągu roku 12 dni urlopu w dni świąteczne, bez potrącenia świadczeń.

Wybór dni urlopu odbywa się w porozumieniu z pracodawcą względnie z przełożonym, z wyjątkiem wyjazdów, spowodowanych pisemnym wezwaniem związków zawodowych, w tych bowiem wypadkach pracodawca winien jest zgodzić się na proponowany dzień urlopu, nie więcej jednak, jak dla 2 pracowników z nadleśnictwa.

§ 20.

Pracownik na czas uzyskanego w myśl powyższego urlopu winien na żądanie pracodawcy lub przełożonego dać pewnego zastępcę, którego opłaca pracodawca według cen miejscowych, nie mniej jednak niż 2 zł dziennie.

VI. Ubezpieczenie i nauka dzieci.

§ 21.

Pracownicy straży leśnej oraz członkowie ich rodzin korzystają z pomocy leczniczej na zasadach, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Opieki Społecznej z dnia 24 października 1933 r., wydanym w porozumieniu z Ministrem

Rolnictwa i Reform Rolnych o pomocy leczniczej dla pracowników rolnych (Dz. U. R. P. Nr 87, poz. 673).

§ 22.

Pracodawcom nie wolno przy końcu roku służbowego zwolnić pracownika straży leśnej li tylko z tytułu jego starości; może go jednak wskutek starczej niezdolności do pracy przenieść do czasu ustawowego rozwiązania tej sprawy na emeryturę, która winna zapewnić emerytowanemu mieszkanie i co najmniej połowę świadczeń ostatnio pobieranych, wyłączając świadczenia wymienione w § 10.

Przepis ten dotyczy tylko tych pracowników, którzy przepracowali na dobro pracodawcy lub danego gospodarstwa leśnego co najmniej 25 lat.

§ 23.

W razie śmierci pracownika pozostała po nim rodzina otrzymuje bezzwłocznie odprawę pośmiertną w wysokości 70 zł; w razie śmierci żony pracownika otrzymuje on na koszty pogrzebu zapomogę w wysokości 60 zł, a w razie śmierci dziecka do lat 18-tu w wysokości 50 zł.

§ 24.

Do czasu wprowadzenia ubezpieczeń pogrzebowych na wypadek śmierci pracownika straży leśnej żona lub dzieci zmarłego mają otrzymać przez pół roku połowę świadczeń w naturze i gotówce przewidzianych dla pracownika straży leśnej w niniejszym orzeczeniu. W razie niedawania przez pracodawcę powyższych świadczeń w naturze w całości lub częściowo, pracodawca winien wydać jednorazowo lub w 2 ratach kwartalnych ekwiwalent gotówkowy według cen miejscowych:

za ordynarię	równoważnik	400	kg	żyta
za utrzymanie krów	,,	375	,,	,,
za ziemniaki	,,	450	,,	,,
za mieszkanie	,,	225	,,	,,
za opał	,,	150	,,	,,

W tym wypadku rodzina zmarłego pracownika ma prawo mieszkać w gajówce przez czas 1 miesiąca od dnia śmierci pracownika.

§ 25.

Pracodawcy opłacają początkową naukę szkolną dzieci pracowników straży leśnej tam, gdzie wymaga to osobnych dopłat.

VII. Regulowanie zbiorów i zasiewów pomiędzy rodziną zmarłego pracownika i jego następcą.

§ 26.

Nowy pracownik straży leśnej, obejmujący posadę po zmarłym bądź ustępującym w ciągu roku, winien ułożyć się polubownie z rodziną zmarłego lub ustępującym co do wszelkich sprzętów i zasiewów.

Jeżeli do zgody nie dojdą, pracodawca reguluje tę sprawę w sposób następujący:

o ile śmierć gajowego nastąpiła w czasie między 1 października a 31 grudnia, rodzina zmarłego gajowego otrzymuje po 4 q żyta z hektara lub równoważnik w gotówce;

o ile śmierć nastąpiła w czasie między 1 stycznia a 1 kwietnia — po 6 q żyta z hektara lub równoważnik w gotówce;

o ile śmierć nastąpiła między 1 kwietnia a 1 lipca—po 9 q z hektara żyta lub równoważnik w gotówce;

o ile śmierć nastąpiła między 1 lipca a 1 października zbiory należą całkowicie do rodziny zmarłego.

Wydane przez pracodawcę z tego tytułu świadczenia rodzinie zmarłego gajowego w całości potrąca się z rocznego uposażenia nowego gajowego, o ile nowy gajowy dokona sprzętu.

W związku z wydaniem orzeczenia niniejszego Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza stwierdza, że strony zgodnie oświadczyły, że wyrażają zgodę na przyznanie Głównemu Inspektoro-

wi Pracy prawa ustalania wykładni postanowień orzeczenia niniejszego na wniosek obu lub jednej ze stron, przy czym jednak przed ustaleniem tej wykładni Główny Inspektor Pracy zasięgać będzie opinii interesowanych organizacyj. W związku z tym strony oświadczyły, że tak ustaloną wykładnią postanowień orzeczenia niniejszego będą się uważały za związane.

Działo się w Warszawie, dnia 27 października 1937 r.

Przewodniczący
Przedstawiciel Ministerstwa Opieki Społecznej:
(—) *J. Rutkiewicz*

Przedstawiciel Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych:
(—) *K. Czerniewski*

Przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości:
(—) *J. Jakubowski*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 94267. 30.X.1937. 1000.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 30 gr.**